ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Світлана Дунда
Національний університет харчових технологій

Для здійснення фінансової діяльності та реалізації економічних інтересів підприємства виконують оцінку його ресурсного потенціалу. Головна задача оцінки заключається в підвищенні ефективності управління підприємством, визначенні вартості цінних паперів у разі купівлі-продажу акцій підприємства на фондовому ринку, визначенні вартості підприємства у разі його купівлі-продажу цілком або частинами, реструктуризації підприємства, розробці плану розвитку підприємства, визначенні кредитоспроможності підприємства і вартості застави за кредитування, укладанні страхової угоди, встановленні бази оподаткування, прийнятті обґрунтованих управлінських рішень, здійсненні інвестиційного проекту.

Діяльність підприємства визначається ефективністю виробництва, яка залежить від обсягу та структури ресурсного потенціалу підприємства і визначає результативність його використання. До основних показників ефективності діяльності та використання ресурсів відносяться продуктивність праці, фондовіддача, продуктивність землі, фондоозброєність.

Для визначення напряму та швидкості руху ефективності виробництва, визначення можливостей підприємства необхідно забезпечити зведення різнорідних виробничих ресурсів до інтегрального показника на основі комплексного підходу до оцінки ресурсного потенціалу підприємства. Спосіб оцінки суттєво впливає на результати ефективності використання ресурсного потенціалу. Результати аналізу наукової літератури дозволяють виділити три групи способів його оцінки: в натуральному, відносному та вартісному вираженні. В результаті дослідження нами визначено, що в основі цих способів лежать три методологічні напрямки оцінки ресурсного потенціалу

підприємства: статистичні моделі; стандартизовані величини; грошова оцінка земельних, трудових та матеріально-технічних ресурсів.

Вчені-економісти підтримують застосування методу грошової оцінки ресурсного потенціалу підприємства, в основу якого покладено принцип взаємозамінності ресурсів. За допомогою знайдених аналогів визначають суму всіх ресурсів в грошовому вираженні. Співставність показників потенціалу у грошовій оцінці у часі та просторі дозволяє виявити динаміку та структуру ресурсного потенціалу підприємства, розбіжності та тенденції його диференціації за цим показником, а також за ефективністю використання ресурсного потенціалу. Сума вартостей елементів буде характеризувати величину всього ресурсного потенціалу підприємства.

В результаті проведеного нами дослідження, ми пропонуємо оцінку трудових ресурсів підприємства проводити за методикою, яка запропонована Б. Пасхавером[1]:

$$B_{тр} = \frac{Ф_{зп}}{E_a} \quad ,$$

де $Ф_{зп}$ – річний фонд оплати праці робітників підприємства, тис. грн.;

E_a – нормативний коефіцієнт ефективності капіталовкладень.

Існує декілька наукових підходів щодо розрахунку грошової оцінки земель. Однак найбільш переконливим і логічним підходом до вирішення цієї проблеми є показник рентного доходу, тобто показник економічного ефекту, одержаного від використання земельних ділянок кращої якості та вигідного їх місцерозташування. Відповідно до Закону України «Про плату за землю» грошова оцінка земель здійснюється Державним комітетом України по земельних ресурсах із залученням науково-дослідних установ і організацій, які займаються дослідженням питань оцінки і використання земельних ресурсів, за «Методикою грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та

[1] Пасхавер Б. Интегральный показатель эффективности сельскохозяйственного производства // Вопросы экономики. – 1979. - №10. – с.67-77

населених пунктів» (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.95 №213). Грошова оцінка земель визначається розміром щорічно одержуваного рентного доходу з урахуванням строку його капіталізації, який залежить від розміру процентної ставки за користування кредитом. Термін капіталізації визначено в 33 роки, що відповідає 3%-ній платі за користування кредитом. Грошова оцінка сільськогосподарських угідь здійснена у нашій державі станом на 01.07.95р. В означеній методиці вона проводиться послідовно по Україні в цілому, по АР Крим та областях, адміністративних районах, сільськогосподарських підприємствах та окремих земельних ділянках.

Важливою складовою ресурсного потенціалу підприємства є матеріально-технічні ресурси. Вартісна оцінка основних виробничих засобів проводиться у розмірі середньорічної їх вартості в цінах поточного року; оборотних – у розмірі фактичних затрат матеріальних ресурсів.

Для оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу пропонуємо узагальнюючий комплексний показник, що характеризує рівень використання ресурсного потенціалу:

$$P_в = \frac{ВП}{РП}$$

де Рв – ресурсовіддача, грн.;

ВП – вартість валової продукції, грн.;

РП – ресурсний потенціал підприємства, грн.

Уявлення про величну ресурсного потенціалу підприємства та окремих його елементів дозволяє управляти характеристиками потенціалу, в результаті чого з’являється можливість цілеспрямованої дії на віддачу ресурсів. Перспективною є можливість використання цього показника в стимулюванні праці керівників та спеціалістів підрозділів підприємства, для побудови системи умовних оцінок діяльності підприємства та галузі. Величина ресурсного потенціалу, його структура можуть мати широке застосування в плануванні, прогнозуванні та стимулюванні виробництва.